దేవుడూ థాంక్స్!

సుందరమూర్తి ఆ సాయంత్రం ఆఫీసు నించి ఇంటి కొచ్చే సరికి అతడి దృష్టినాకర్షించింది ఒకే ఒక దృశ్యం. అది తన ఆరేళ్ళ కొడుకు మధ్య గదిలో మంచంపైన పడుకన్నాడు ప్రక్కన వసుంధర కొండంత దిగులుతో వాడిపైన చెయ్యి వేసు కూర్చ్చునుంది. ఆ దృశ్యాన్ని చూడంగానే సుందరమూర్తి నరనాడులు క్రుంగిపోయి, నిరుత్సాహం, నిస్పృహ ఆవహించగా అక్కడే వున్న కుర్చీలో కూలబడ్డాడు.

'ఏమిటి మళ్ళీ జ్వరమా? వుదయం బాగానే వున్నాడుగా?' అన్నాడు భార్య నుద్దేశించి.

వసుంధర పమిట చెంగుతో కళ్ళు తుడుచుకుంది. 'స్కూలు నుంచి మధ్యలో వచ్చేసాడు. ఒళ్ళు పేలిపోతోంది. పెద్దవాంతి గూడా చేసుకున్నాడు.' మెల్లిగా చెప్పింది.

సుందరమూర్తి ఒక్క క్షణం మౌనంగా కూర్చుని "సరే, డాక్టరున్నాడేమో పిల్చుకొస్తా" అంటూ లేచాడు

వసుంధర నిరుత్సాహంగా "ఏం డాక్టర్లో ఏమో? పది రోజుల క్రితమేగా ఇలాగే జ్వరం వస్తే అన్ని పరీక్షలు చేసి ఏం లేదని చెప్పింది ఇప్పుడూ అదే అంటారు" అంది.

సుందరమూర్తి మధ్యలోనే అందుకుంటూ "సరేలే - అలాగని వూరుకుంటామా. వెళ్ళొస్తానుండు" అంటూ చెప్పు తొడుక్కుని వీధిలో కొచ్చాడు.

బాబిగాడికి అయిదేళ్ళు నిండి ఆరో సంవత్సరం ప్రవేశించింది. అదేవిటో పుట్టినప్పట్నించి ఏదో ఒక కంప్లైంటు. జ్వరం, జలుబు, వాంతులు. ఇలాంటివి నెలకి రెండు మూడు సార్లయినా వచ్చి పడతాయి. ఈ అయిదేళ్ళలో డాక్టర్లకీ, మందులకి ఎంత ఖర్చయిందని! డబ్బు పోయినందుకు సుందరమూర్తికి బాధ లేదు. కాని ఎందుకిలా తరచు జరుగుతోంది? ఎంతాలోచించినా అంతు బట్టటంలేదు. తనకేవిటి, డాక్టర్లకే అంతు బట్టటంలేదు.

సరిగ్గా పదిహేను రోజుల క్రితం దేవిధంగా జ్వరం రావటం, పిల్లల స్పెషలిస్టు వద్దకు తీసుకు వెళ్ళటము జరిగింది. ఆయన రక్తమూ, మలమూత్రాలు పరీక్ష చేయించి, ఎక్సరే గూడా తీయించి చూసేడు. అన్నీ చూసి, ఏమీ లేదని తేల్చేసాడు. కాని, మళ్ళీ జ్వరం. ఎందుకిలా జరుగుతోంది? అక్కడికీ వసుంధర ఎన్నో చిట్కా వైద్యాలు, విభూతులు, గోసాయి తాయెత్తులు ఎన్నిటినో వాడిందికాని ఫలితం శూన్యం.

వాళ్ళ ఫ్యామిలీ డాక్టరు నరసింహమూర్తి గారు సుందరమూర్తిని చూడంగానే "ఏవిటి, మీవాడికి మళ్ళీ జ్వరమా? అనడిగాడు సన్నగా నవ్వుతూ.

అవునన్నట్లుగా తలూపాడు సుందరమూర్తి

"బిళ్ళలు వ్రాసిస్తాను. తీసికెళ్ళి వాడండి. అయినా ఎందుకిలా మాటిమాటికి జ్వరం వస్తోందో అర్థంకావటం లేదు. అన్ని రిపోర్ట్సు క్లీన్‌గా వున్నాయ్" అంటూ భుజాలెగరేస్తూ కాగితంపై ఏదో గెలికి చేతికిచ్చాడు.

సుందరమూర్తి మందు బిళ్ళలతో ఇంటికొచ్చేసరికి వసుంధర అలాగే కూర్చునుంది. ఆ విధంగా దైన్యంగా, దీనంగా, పత్నిగా కూర్చుంటే సుందరమూర్తికి కాలూ, చెయ్యి ఆడవుగుండెల్లో ఎవ్వరో చెయ్యి వేసి త్రిప్పుతున్నంత బాధ.

"ఏవన్నాడు డాక్టరు" అనడిగింది భర్తను.

"మాత్రలు వ్రాసిచ్చాడు" అంటూ వాటి నామె కందించాడు.

ఇద్దరూ పడుకునున్న బాబిగాడిని లేపి మాత్ర ఒకటి గొంతులో వేసి, కాసిని నీళు పట్టి పడుకోబెట్టారు. సుందరమూర్తి కొడుకు ఒంటిని తాకి చూశాడు. వేడిగా కాలిపోతోంది. సన్నగా మూలుగుతున్నాడు ఉచ్ఛ్వాస, నిశ్వాసలు వేగంగా జరుగుతూ, రొప్పుతున్నట్లుగా వుంది.

సుందరమూర్తి భార్య ప్రక్కనే చతికిలబడ్డాడు. భర్త అలా ఆప్యాయంగా తన ప్రక్కనే కూర్చోటంతో ఆమెకి ఎక్కడ లేని దుఃఖం ముంచుకొచ్చింది. అతడి భుజంపై తలాన్చి ఘొల్లుమంది. సుందరమూర్తికి ఏమిటోలా అన్పించింది.
ఏడుపుతో మనస్సులోని బాధని ఉపశమనం చేసుకుంటోన్న భార్యని చూస్తే అసూయ అన్పించింది. తనకా యోగ్యత లేనందుకు విచారపడ్డాడు.

○ ○ ○

ఆ మర్నాడు ఉదయం సుందరమూర్తి ఆఫీసు కెళ్ళే హడావుడిలో వున్నాడు. ఇంకా స్నానం కూడా చెయ్యలేదు. తెల్లవార్లు పిల్లవాడి మంచం పక్కన

శంకరమంచి పార్థసారధి

మార్పుని కాలం గడిపాక [illegible] వెళ్లాలనుకున్న [illegible] కనుకుపట్టింది సుందరమూర్తికి. [illegible] వతికి ఎనిమిది. కాలకృత్యాలు తీర్చుకొ [illegible] ఉం షేవింగ్ అన్నీ [illegible] కొచ్చాడు.

అతడా విధంగా హడావిడిగా [illegible] తుగా వసుంధర వంటగదిలోంచివచ్చిం[illegible] అతడికి కాఫీ మొహంలో ప్రసన్నతై మార్పు కనిపిస్తోంది. [illegible] హం, సంతోషం...[illegible] సుందరమూర్తికి ధైర్యం వచ్చిం[illegible] 'ఏమిటి [illegible] [illegible] అనుకున్నాను [illegible].'

'[illegible] అలాగే వుంది. కాని, వా[illegible] కిలా మాటిమాటికీ జ్వరం రావటాని[illegible] కారణం తెల్సింది' అంది ఉత్సాహంగా.

'ఏమిటి కారణం తెల్సింది- ఎలా ఎవరు చెప్పారు' [illegible] ప్రశ్న[illegible] ముక్కలు ముక్కలుగా అడిగేడు.

'అలా కూర్చోండి చెబుతా' నంది.

సుందరమూర్తి [illegible] కెర్చిల్లో [illegible] కూలబడిపోయావు. ఏం చెబుతుంది [illegible] ఆసక్తితో కూర్చున్నాడు.

"రాత్రి వాకో కలొచ్చింది'

'కలా-అవును రాత్రి నువ్వు నిద్ర[illegible] పొయ్యావా!'

"మీరు పడుకున్నాక నేనూ [illegible] కునుకు తీసేను. అంతట్లో నే కల. అక్[illegible] ఒక ముసలాయన కన్పించాడు. ఎంత [illegible]అంగా వున్నాడనుకున్నారు? గడ్డాలు మీసాలు, కాషాయవస్త్రాలు అచ్చు భగవంతుడిలా వున్నాడు."

"అంటే [illegible] వసుధే నువ్వు భగవంతుడిని చూసేవన్న మాట- గుడ్-ప్రొసీడ్. ఇంతకీ ఏమనాడాయన?"

"అనేదేముంది మొహం వాచేటట్లు [illegible] పెట్టేడు!"

"ఎవర్ని?"

"నన్నే"

"[illegible]!"

"అప్పుడు మొగపిల్లాడు పుడితే నా కొండకొస్తానని మొక్కుకున్నావ్ మర్చిపోయావా అంటూ చివాట్లు వేసేడు."

"అసలు నిజంగా నువ్వు అలాగని మొక్కుకున్నావా?

"ప్రొద్దున్న లేచిన దగ్గిర్నించి ఆలోచిస్తే ఇప్పుడే గుర్తొచ్చింది. ఆస్పత్రిలో నొప్పులు పడుతున్నప్పుడు మొక్కుకున్నానండి."

"నిజంగా అనుకున్నావా- లేక అనుకున్నాననుకుంటున్నావా?

"అబ్బబ్బ ఏమిటి మీ యక్షప్రశ్నలు నిజంగా మొక్కుకున్న మాట వాస్తవమే. కాని ఎలా మర్చిపోయానో అర్థం కావటం లేదు."

"అంటే ఇప్పుడు వాడి జ్వరానికి [illegible] వసుంధరం [illegible]"

"ఇంకా అనుమానమా. అందువల్లే వాడికి మాటి మాటికీ జ్వరం వస్తోంది. అందుకే పొద్దుటే లేవంగానే చెంపలు వాయించుకుని, పిల్లాడికి నెమ్మదించగానే కొండ కొస్తానని మొక్కి, ముడుపు కూడా కట్టేను"

సుందరమూర్తి చిరునవ్వు నవ్వి లేచి నిల్చున్నాడు. "వసూ కష్టంలో వున్నప్పుడు ఇలాంటి ఆలోచన్లు ఉపశమనం కలిగిస్తాయిగాని, ఆలోచిస్తే నిజాలు కావనిపిస్తుంది."

"అంటే?"

"అంటే నువ్వు ఆస్పత్రిలో నొప్పులు పడుతున్నప్పుడు పిల్లవాడు పుడితే కొండ కొస్తానని మొక్కేనంటావ్- అవునా?"

"అవును"

"కాని - నీ కడుపులో పదినెలలుగా పెరిగి ఆకారందాల్చి, అవయవాలు ఏర్పరచుకున్న వాడిగాడు, ఒక్క క్షణంలో నీ మొక్కుతో, మారిపోయి వేరే అం[illegible]పోతుందా? అలాకాక అసలు మొదటే మొగపిల్లాడు తయారయ్యాడనుకో అప్పుడు నీ మొక్కుబడికి విలువేలేదు.'

వసుంధరకి అర్థమైంది. అతడు మెల్లి మెల్లిగా తనని మాటలతో గారడీ చేస్తున్నాడని అంచేత భయంగా లే[illegible] [illegible] తెప్పింది. వాడికి జ్వరం తగ్గగానే మనం తిరుపతి వెళ్లాలి అంతే" అనుకుంటూ తిరిగి వంటగదిలోకి పోయింది.

○ ○ ○

సుందరమూర్తి నాస్తికుడు కాదు.

అలాగని గుడ్డెద్దు చేలో పడ్డట్టుగా తలొంచుకు వెళ్లేరకం కాదు. అతడి ఆలోచనలు, అభిప్రాయాలు విచిత్రంగా ఉంటాయ్. దేవుడంటే ఎవరు? ఎలా వుంటాడు? అసలు రూపం అంటూ వుందా? లేక మనిషి ఏకాగ్రత కోసం అలా వివిధ పేర్లు. రూపాలు ఏర్పాటు చేశారా? పడలేనిపాట్లు పడి ఎక్కలేని ఎత్తులెక్కి వెళ్ళితేనేగాని ఆయన [illegible]

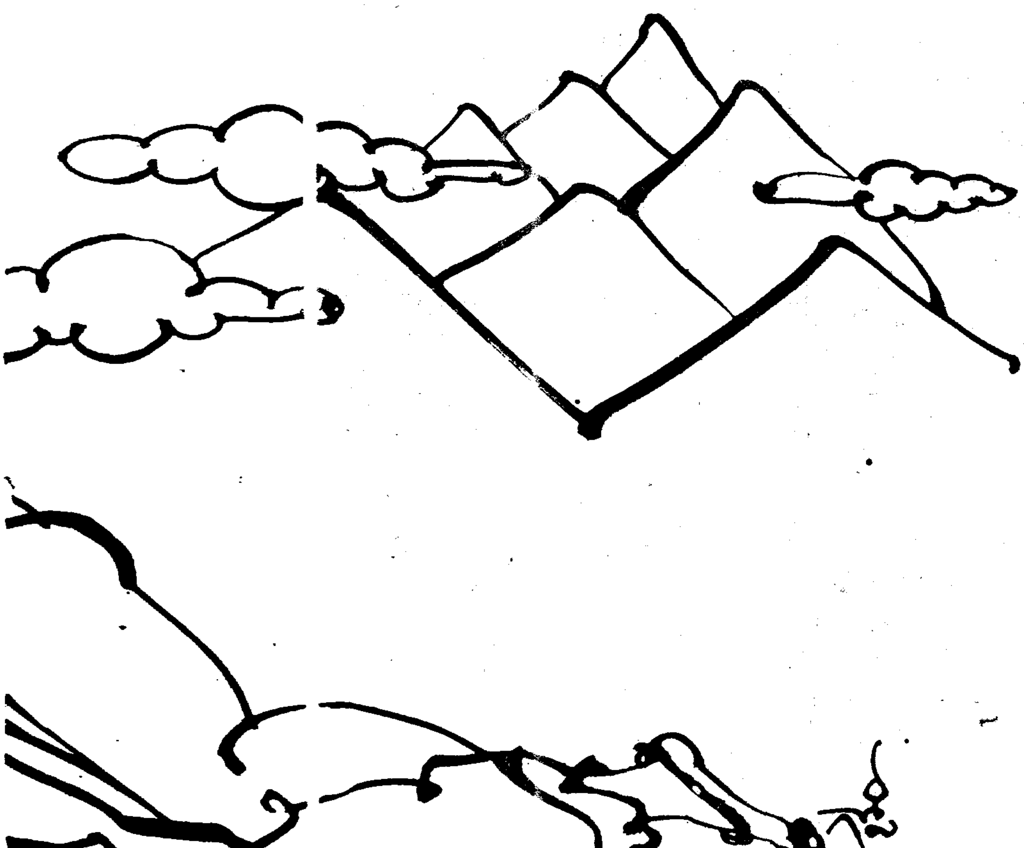

తింటాడా? ఇలా నా యింట్లో నా గదిలో, ఈ మురికి పట్టి చితికిపో తున్న పరుపుపై కూర్చుండి ప్రార్థిస్తే కుదరదా- అందుకాయన ఒప్పుకోడా? అసలాయనకి మనసు ముఖ్యమా? ఆడంబరాలు ముఖ్యమా? అక్రమంగా లక్షలు కోట్లు గడించి, ఆర్నెల్లకోసారి కొండెక్కి, హుండీలో పచ్చ కాగితాల కట్టలు పడేస్తే వాళ్ళ పాపాలని, దురాగతాలని క్షమించేస్తాడా? బ్రతుకు భారంచే ఆర్థిక ఇబ్బందులవల్ల వెళ్లాలని వున్నా శక్తిలేని అసహాయులని నిర్దాక్షిణ్యంగా శిక్షిస్తాడా? మరయితే అయన దేవుడెలా అవుతాడు? సాధారణమైన మనిషికి ఆయనకి తేడా ఏవిటి? ఇత్యాది ప్రశ్నలు సుందరమూర్తి బుర్రలో తేనెటీగల్లా ముసురుకుంటాయ్.

రెండ్రోజులయినా బాబిగా జ్వరం తగ్గలేదు. డాక్టరు ఇంటికి గూడా వచ్చి పరీక్ష చేసి మళ్ళీ అంతకుముందు చెప్పిన మాటే చెప్పి వేరే ప్రిస్క్రిప్షన్ వ్రాసిచ్చాడు.

వసుంధర పూర్తిగా దిగులుపడింది. జడ వేసుకోదు-చీరమార్చుకోదు-అన్నం తినదు. భర్తకోసం మాత్రం ఆ కాస్తా వుడకేసి అక్కడ పెడుతుంది. వెళ్ళి పిల్లాడి మంచం ప్రక్కనే కూర్చుని మాటిమాటికి కళ్ళు తుడుచుకుంటుంది. రెండ్రోజులుగా బాబిగాడు కళ్ళు తెరవ లేదు. అమ్మాని పిలవటంగాని ఇదికావాలని అడగటంగాని జరుగలేదు. మాతృ సహజమైన ఆరాటం, ఆదుర్దా కాకుండా (అతడు)రెండుసార్లు కడుపు పోవటం, జరిగాక పుట్టటం, తనకి గర్భ సంచి ఇరుకుగా వుండి, ఉండాల్సినంత ప్రమాణంలో లేకపోవటంచేత పిల్లలు సజీవంగా పుట్టటం అరుదని ఈసారి గర్భం వస్తే తల్లి ప్రాణానికి ముప్పని డాక్టర్లు హెచ్చరించిన సంగతికూడా ఆమె బాధకి,దుఃఖానికి కారణాలు.

రెండోరోజు రాత్రి వసుంధర భర్త వొళ్ళో వాలిపోయి కళ్ళు చిల్లులు పడేలా ఏడవనారంభించింది. 'నాకెందుకో భయంగా ఉందండి. వాడలా జ్వరంతో పడుకునుంటే నాకు కాలూ చెయ్యి ఆడటం లేదు.'

సుందరమూర్తికి భార్యనెలా ఓదార్చాలో ఏంచెప్పి ఓదార్చాలో అర్థంకాక మౌనంగా ఉండిపోయాడు.

ఆమె ఒక్కసారి తలెత్తి కళ్ళు తుడుచుకుంటూ భర్తతో 'ఏమండీ-నాకో చిన్న కోర్కె' అంది.

ఆసమయంలో ఆ పరిస్థితిలో ఆమెని తృప్తి పరచటానికి, ఏం చెయ్యమనా చెయ్యటానికి సిద్ధంగా వున్నాడు' ఏమిటి చెప్పు వసూ'

ఎల్లుండి బయల్దేరి తిరుపతి వెడదామండి'

'అలాగే వెడదాం కాని వాడిక్కాస్త నార్మల్ రాని. అంత జ్వరంతో ఎలా వెళ్ళేది?'

'అలా కాదండి- అక్కడి కెళ్ళి ఆ ముడుపు చెల్లించుకుంటేనేగాని, వాడికి జ్వరం తగ్గదండి-నాకు తెలుసు మన తప్పుకి వాడు శిక్ష అనుభవిస్తున్నాడండీ? దాదాపు అతడి వొళ్ళోనించి కాళ్ళమీద పడి బ్రతిమాలుతున్నట్లుగా అంటోంది.

ఆ క్షణంలో ఆమెకేం చెప్పినా అర్థం కాదని అతడికి తెల్సు- అందుచేత సరే-అలాగే వెడదాం-వూరుకో' అంటూ సుతారంగా ఆమె భుజాల్ని పట్టిపైకి లేవదీశాడు.

వుండివుండి విన్పించే భార్య ఎక్కిళ్ల జ్వరం తీవ్రతవల్ల బాబిగాడి మూలుగు వింటూ, తిరుపతి ప్రయాణానికి ఎంత ఖర్చు అవుతుందో, ఎవర్ని అడగాలాని ఆలోచిస్తూ ఆరాత్రి గడిపేడు సుందరమూర్తి.

○ ● ○ ○

ఆరోజే తిరుపతి ప్రయాణం...

వసుంధర పెట్టె సర్దింది. బాబిగాడి వొంటిని తడిగుడ్డతో తుడిచి పౌడరు అద్దింది. ఇస్త్రీచొక్కా తొడిగింది. వాడికివన్నీ తెలీవు. మాగన్నుగా పడుకున్నాడు, తాను ముడుపు కట్టిన పసుపు గుడ్డమూటని భద్రంగా పెట్టెలోసర్దింది.

సుందరమూర్తికి అనుకున్నంత డబ్బు, అనుకున్న విధంగా సర్దుబాటు కాలేదు. వ్యవధి తక్కువ! నెల చివరి రోజులు అతికష్టంమీద చార్జీలకి, అక్కడ ఒక్కరోజు మాత్రం వుండటానికి సరిపడ దొరికింది.

రిజర్వేషన్ దొరకనందువల్ల ప్రయాణం చాలా శ్రమ అన్పించింది. సుందరమూర్తి దాదాపు నిలబడే ప్రయాణం చేసేడు.

వాళ్ళు పై కొండపైకి చేరేసరికి పది గంటలయింది. ఎంతోకాల్చేస్తోందిఎండ-పర్వదినాలుకావటంచేత రద్దీకాస్తఎక్కువగా వుంది. ఉన్నవాళ్ళు లేనివాళ్ళు, అటుఇటు కానివాళ్ళు, ఒకప్పుడు వుండి ఇప్పుడు లేనివాళ్ళు. రకరకాల మనుషులతో, కళ కళలాడుతూ నిత్యకళ్యాణం పచ్చతోరణంగా వుంది.

సుందరమూర్తి కాటేజ్ కోసం ప్రయత్నించాడు. కాని దొరకటం కష్టం అని తెల్సి ఏం చెయ్యాలో తెలీక వెర్రి చూపులు చూస్తూ నిల్చున్నాడు. నడినెత్తిన ఎండ, చేతిలో పెట్టె, భుజాన జ్వరంతో పిల్లాడు అలానిల్చుండగా వసుంధర దూరపు చుట్టంట. ఒకాయన కన్పించాడు. ఆమె చెప్పిందంతా విని, తన కాటేజీలో ప్రస్తుతానికి సర్దుకోమని చెప్పి తీసికెళ్ళాడు.

"చూసేరా భగవంతుడి మహిమ. నిజంగా ఆయన కన్పించాడు కాబట్టిసరిపోయింది, లేకుండే ఎంత అవస్థ పడేవాళ్ళం అంది తలారా స్నానంచేసి ఫ్యాన్‌క్రింద జుట్టు నారబెట్టుకుంటూ.

అవునన్నట్లు తలూపేడు సుందరమూర్తి.

వసుంధర తాలూకు దూరపుబంధువు ప్రత్యేక దర్శనానికి కూడా ఏర్పాటుచేసి వాళ్ళవెంట ఒకమనిషినిగూడా పంపేడు నిజానికి సుందరమూర్తికి అలా సిఫారసులపైన దర్శనం చేసుకోవటం ఇష్టం లేదు. రాజులు, పేదలు, మంత్రులు అంతా ఆ దేవుణ్ని చూడాలనేగదా వచ్చేది. మరి అలాంటప్పుడు ఇక్కడ కూడా ఈ భేదాలెందుకు— ఆ దేవుడి దృష్టిలో అంతా ఒకటైనప్పుడు, ఇక్కడెందుకింత వివక్షత?

ఇపుడు సుందరమూర్తి అటు పరిస్థితులలేవు. పరిస్థితుల అటు అతడున్నాడు. అందుచేత అనుకున్నట్టే వాళ్ళననుసరించేడు.

వసుంధర తలారా స్నానంచేసి ... లుగా ముడిపెట్టింది. పెళ్ళినాటి ... కట్టుకుంది. సుందరమూర్తి ... పంచెకట్టి బుష్ షర్టు తొడుక్కు ... బయల్దేరేముందు అతడికి ముడుపు ... పసుపుగుడ్డ మూటని భర్తచేతిలో "కళ్ళకద్దుకుని జేబులో వుంచండి ... నం అయ్యాక హుండీలో వేద్దాం"

సుందరమూర్తి అమూటని తడిమిచూసేడు. లోపల ఏదో వున్నట్లు గరగరలాడింది. "ఏం ... లోపల" అన్నాడు దాన్ని జేబులో ... పరుస్తూ.

"యాభై రూపాయలు కాసు చి... పదండి అతను ఎదురు చూస్తు... ఇద్దరూ బయటికొచ్చి, వసుంధర ... ధువు పంపిన వ్యక్తి వెంట నడక... పెట్టేరు. పదినిముషాల నడక, ... తీవ్రంగా వుంది. ఆ ఎండని ... లక్ష్యపెట్టకుండా జనం క్యూలుక... న్నారు. దూరం నుంచి ... పాట తెరలుతెరలుగా విన్పిస్తోం... పోయే కార్లు. వాతావరణం ... సందడిగా వుంది.

అంతలో ఒక నల్లటి కారు ... బాణంలా దూసుకుంటూ వచ్చిం... కారు డ్రైవరు అనుభవం లేకనో ... అహంభావం, పొగరుమోతుతన... అక్కడున్న మలుపుని అతి ని... వేగంగా త్రిప్పేడు. సరిగ్గా ఆ ... యానికి ఒక ముసల్ది అరవై ... టాయి-జుట్టు పండిపోయి, వొ... తలు పడి, నడుం వొంగిపోయి ... దవడలను చప్పరించుకుంటూ ... చిన్న గుడ్డల మూటతో రోడ్డు... విసురుగా వేగంగా వచ్చిన ఆ ... ముందు భాగాన్ని తాకి క్రింద ... ఆమె వెంట పడేళ్ళ పిల్లకూడా ... ఆముసల్ది ఆ విధంగా పడగానే ... ఏడుపు లంకించుకుంది. సుం... అంతా చూస్తునే వున్నాడు.

బిలబిలమంటూ జనం ఆ ... మూగారు.

సుందరమూర్తి చకచకా ... జనాన్ని తప్పించుకుని ... చూశాడు. ఆ ముసల్దానికి ... రక్తం బొట బొట కారుతూ ... పెద్ద మడుగుగా తయారైం... స్పృహ తప్పి అచేతనం... ఆమె వెంటనున్న ఆ పిల్ల ... ప్రక్కనే కూచుని భయంతో ... ఏడుస్తోంది. ఆమె కళ్ళవెం...

నీళ్ళు ఆ లేత బుగ్గలపై, సూర్యరశ్మికి విచిత్రంగా మెరుస్తున్నాయ్.

సుందరమూర్తి, మిగతా జనంతో పాటు, అక్కడి హృదయ విదారకమైన సన్నివేశాన్ని ఆసక్తిగా గమనిస్తున్నాడు.

అంతలో ఆ కారులోంచి డ్రైవర్ దిగాడు. అతడు నల్లగా, [illegible], మొరటుగా, ఎత్తుగా, భయం పుట్టించే [illegible] వున్నాడు. అతడి కళ్ళు ఎర్రగా [illegible], పెదవులు నల్లగా మొరటుగాను ఉన్నాయి.

అతడా విధంగా వేం [illegible] పడుతున్న ముసల్దాని ప్రక్కన మోకాళ్ళ [illegible] కూర్చుని ముక్కు వద్ద వేలుపెట్టి చూ[illegible] ముంద ప్రాణికే వుంది [illegible] సరైన సమయానికి [illegible] చేసానుగనక సరిపోయింది. లేకుంటే [illegible] అయినా [illegible] అలా [illegible] జనం [illegible] పైకి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

అంతలో కారులో వెనుక సీట్లో కూర్చున్న [illegible] వ్యక్తి [illegible] దిగాడు అతడు [illegible] [illegible] [illegible] వున్నాడు [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] అతడిని [illegible] [illegible] [illegible].

అతడు [illegible] [illegible] [illegible] కూడా డ్రైవర్‌తో "[illegible] [illegible]?" అన్నాడు

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] మీ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] చూస్తున్న [illegible] కానిస్టేబుల్ [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible], [illegible] సుందరమూర్తి [illegible] [illegible] జరుగుతున్న [illegible] [illegible].

ఆ కానిస్టేబుల్ [illegible] అంది విన సిగిరెట్టు. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. వచ్చిరాగానే వెనుక సీటులో కూర్చున్న సూటువాలావి [illegible] [illegible] సుకుపోయి. [illegible] చేసేడు. ఆ సూటువాలా డ్రైవరుతో ఏదో [illegible] ష్టంగా గొణిగేడు. ఆ డ్రైవరు కానిస్టేబులుతో 'అయ్యగారు [illegible] [illegible] [illegible] చూసుకోమంటున్నారు. అవసరమయితే కాటేజీకి కబురంపించు' అన్నాడు

బిగదీసుకున్న కానిస్టేబుల్ యథాస్థితికి వచ్చి ఆరిపోయిన సిగిరెట్టుని తిరిగి వెలిగించే ప్రయత్నంలోవున్నాడు.

జనం మెల్లిమెల్లిగా తప్పుకుంటున్నారు. సుందరమూర్తి ఆ [illegible] తీసు నడిగాడు" ఎవరాకార్లో వ్యక్తి?"

సిగిరెట్టు వెలిగించి, గట్టి దమ్ముపట్టి. నా మొగుడు-యస్పీగారు. భార్యతో వస్తే ఒక్కరోజే వుంటాడు. ఈసారి పదిరోజులైనా కదలటంలేదు. ఎవరితో వచ్చాడో ఏమో" అని అక్కడ మిగిలున్న జనంతో ఎల్లెంటెల్లండి ఏవుంది చూసేందుకు?'' అంటూ అదిరించాడు.

జనం తప్పుకుంటున్నారు.కానిస్టేబుల్ విసుగ్గా 'ఆడు మళ్ళీ ఇగొచ్చేసరికి ఈ ముండని ఇక్కడినించి తోసెయ్యాలి. లేకపోతే ఆడు నన్ను నారొండుకు తినేస్తాడు." అనుకుంటు మరోవ్యక్తిని వెతుక్కుంటూ వెళ్ళేడు.

ఆ పిల్ల అలాగేస్పృహలేని ముసల్దాని ప్రక్కన కూర్చుని ఏడుస్తోంది.

సుందరమూర్తికి ఆ పిల్లని అలా వదలి వెళ్ళాలంటే ఎందుకనో మనస్కరించలేదు. పవిత్రమైన స్థలంలో అపవిత్రంగా ప్రవర్తిస్తున్నానేమో అన్పించి, కాస్త వొంగి 'నీపేరేంటమ్మా' అనడిగాడు.

"దుర్గ" అందాపిల్ల ఆశ్చర్యంగా అతడివంక చూస్తూ.

"ఆమె నీకేమౌతుంది?"

"మానానమ్మ"

ఆ ముసల్దాని పేరు చంద్రమ్మ గుడ్డిది. ఆమెకి వెనకా ముందు ఎవరూ లేరు. ఉన్న ఒక్క కొడుకు భార్య ఎవరితోనోలేచిపోయిందని విరక్తి, కోపంతో ఇల్లు విడిచి పారిపోయాడు. అప్పట్నుంచి ఆ ముసల్ది ఈ పిల్లని సాకుతోంది. ఆ ముసల్ది గుటుక్కుమంటే ఆ పిల్ల నడిబజారులోపడుతుంది. ఆముసల్ది రోజంతా ఆపిల్ల సాయంతో యాత్రికుల దగ్గర అడుక్కుని, అక్కడున్న సత్రంలో పడుకుంటారు.

అంతట్లో ఆ కనిస్టేబులు మరో వ్యక్తిని పట్టుకొచ్చి స్పృహలేని ఆ ముసల్దాన్ని తీసుకెళ్ళే ప్రయత్నం మొదలు పెట్టేరు. ఆ పిల్ల మళ్ళీ ఏడుపులంకించుకుంది. సుందరమూర్తి వాళ్ళ నడిగేడు. "ఎక్కడికి తీసుకెడుతున్నారు?" అని.

"తీసికెళ్ళి అక్కడ సత్రం దగ్గిర పారేస్తాం. ఆయుష్షుంటే బ్రతుకుతుంది. లేకుంటే లేదు" అంటూ ఆమెని ఇద్దరు చెరోవైపుపట్టి చకచకా వెళ్ళిపోతున్నారు.

సుందరమూర్తికి ఏమనాలో, వాళ్ళనెలా ఆపాలో అపి, ఏం చెయ్యాలో అక్షణాన స్పష్టమైన అవగాహన లేకపోవటంతో అలా మూగిలా నిల్చుండిపోయాడు

ఆపిల్ల వాళ్ళ వెంటపడిపోతూ ఒక్కసారి వెనక్కి తిరిగి సుందరమూర్తి కళ్ళలోకి చూసింది.

ఆచూపుల్లో జాలితనం వుంది! అభ్యర్థన, ఆక్రందనలున్నాయి. సహాయం కోసం అర్థింపు ఉంది. సాటి మనిషికి నువ్వేం చేస్తున్నావన్న ప్రశ్న ఉంది. అర్థం చేసుకుంటే ఇంకా చాలావున్నాయి

సుందరమూర్తి అన్నిటిని అర్థం చేసుకున్నాడు.

అందువల్లే వెళ్ళిపోతున్న ఆ పిల్లని "దుర్గా ఇలారా" అని పిల్చాడు. ఆపిల్ల బిక్కు బిక్కుమంటూ దగ్గరగా వచ్చింది.

సుందరమూర్తికి ఏదో స్ఫురించినట్లు జేబులోంచి భార్య తనకిచ్చిన ముడుపు మూటని బయటికి తీశాడు. దూరంగా నిల్చున్న భార్యకికన్పించకుండా అడ్డుగా నిలిచి, ఆ మూటని విప్పాడు. అందులోంచి యాభై కాగితాన్ని తీసి, మళ్ళీ దాన్ని యధావిధిగా బిగించి జేబులో భద్రపరిచాడు. ఆ యాభై కాగితాన్ని ఆ పిల్ల కందిస్తూ "చూడమ్మా-మీ నానమ్మ మళ్ళీ మామూలు మనిషి అయి తిరిగేవరకు ఈ డబ్బు దగ్గరుంచు. ఎవరికీ చూపించక, లాగేసుకుంటారు జాగ్రత్తగా వెళ్ళరామ్మా" అన్నాడు.

ఆ పిల్ల ఆ కాగితాన్ని అందుకుంది. ఆమె కళ్లు సంతోషంతో మెరిశాయి. ఆశ్చర్యంతో మరింత పెద్దవయ్యాయి. మరోసారి అతడివంక ఆప్యాయంగా, భక్తిగా, అనునయంగా చూసి రివ్వున పరిగెత్తి కెళ్ళింది.

అప్పటికీ వసుంధర అసహనంగా విసురుగా వచ్చి "ఏవిటా పిల్లముండతో కబుర్లు. ఏవిటి దాని చేతికిచ్చారు?" అంది అనుమానంగా.

"అబ్బే ఏంలేదు-పదిపైసలు-అంతే-పద పద" అంటూ త్రోవ తీశాడు. దైవదర్శనం పదినిముషాల్లో అయిపోయింది. సిఫార్సులుంటే ఎంత సుఖమో అప్పుడే తెల్సింది సుందరమూర్తికి. వసుంధర చెంపలు వాయించుకుని పలుసార్లు మొక్కింది. పడుకున్న బాబిగాడి చేత మొక్కించింది. సుందరమూర్తికి ఆ స్వామి విగ్రహంలో ముసల్ది నవ్వుతూ చెయెత్తి దీవిస్తున్నట్లు కన్పించి నమస్కరించాడు. భర్తలో వచ్చిన మార్పు చూసి వసుంధర సంతోషంగా మరోసారి మొక్కింది. దర్శనం అయ్యాక ఇద్దరూ బయటికొచ్చారు. వసుంధర ప్రక్కనే వున్న అరుగుపైని పిల్లవాడిని ఒళ్ళో పెట్టుకుక్కూర్చుని భర్తతో మీరెళ్ళి ఆ ముడుపుని అక్కడ హుండీలో వేసి నమస్కరించండి. నేనిక్కడే ఉంటా" నంది.

సుందరమూర్తి సరేనని వెల్లాడు.

అక్కడ కూడా విపరీతమైన రద్దీగా ఉంది. సుందరమూర్తి జనాన్నితప్పించుకుంటూ వెళ్ళి చిల్లర డబ్బులు, పసుపు బియ్యం మాత్రం వున్న చిన్న మూటని లోనికొడిలేడు. అప్పుడు అతడిలో త[illegible] చేసానన్న శంకగాని బెరుకు భయంగాని లేవు.

o o o

రైల్లో విపరీతమైన రద్దీగా ఉం[illegible] రెండ్రోజులుగా విశ్రాంతి తెలీని సుంద[illegible] మూర్తి నిల్చునే నిద్రపోతున్నా[illegible] వసుంధర రెండు సీట్లు నడుమ [illegible] దుప్పటి పర్చుకుని పడుకుంది.

నిలబడి నిద్రపోతున్న సుందర[illegible] మూర్తి ఎవ్వరో తనని బలంగా తట్ట[illegible] ఉలిక్కిపడి లేచాడు. రైలు వేగ[illegible] పోతోంది. ప్రయాణికులు నిద్రలో [illegible] పాముల్లా తలలాడిస్తున్నారు.

వసుంధర భర్తని దగ్గరగా [illegible] పిలుస్తోంది. సుందరమూర్తికి [illegible] క్షణం భయం అన్పించి ఆమెకి దగ్గ[illegible] వచ్చి "ఏమిటి" అనడిగాడు.

వసుంధర మొహంలో వె[illegible] సూర్యుళ్ళ వెలుగు, కళ్ళలో కోటి [illegible]ద్రుల కాంతి.

"బాబిగాడు వొళ్ళు చూడండి"

సుందరమూర్తి పిల్లవాడిని చూసేడు. నీళ్ళ కుండలా, తల్లి[illegible]సులా, చల్లగా వుంది. అతడు [illegible] ప్రశాంతంగా, హాయిగానిద్రపోతు[illegible]

"చూసారా-స్వామి మహిమ. [illegible] లేదు. ఆ ముడుపు కాస్త చెల్లిస్తే[illegible] వాడి జ్వరం తగ్గదని. ఇక చూ[illegible] వాడికి జ్వరమేరాదు" అంటోంది [illegible] షంగా.

చాలారోజులపిదప భార్య మొహ[illegible] సంతోషాన్ని చూసిన సుందరమూ[illegible] మరింత సంతోషమైంది.

నిజమే వసూ-నీ దేవుడికి [illegible] చెప్పాలి" అని గొణిగాడు.

రైలు వేగాన్ని పుంజుకుంది.